

Hamvai Kinga

Képeslapok Kínából

Art Basel Hong Kong 2021

Hongkong,
2021. V. 19–23.

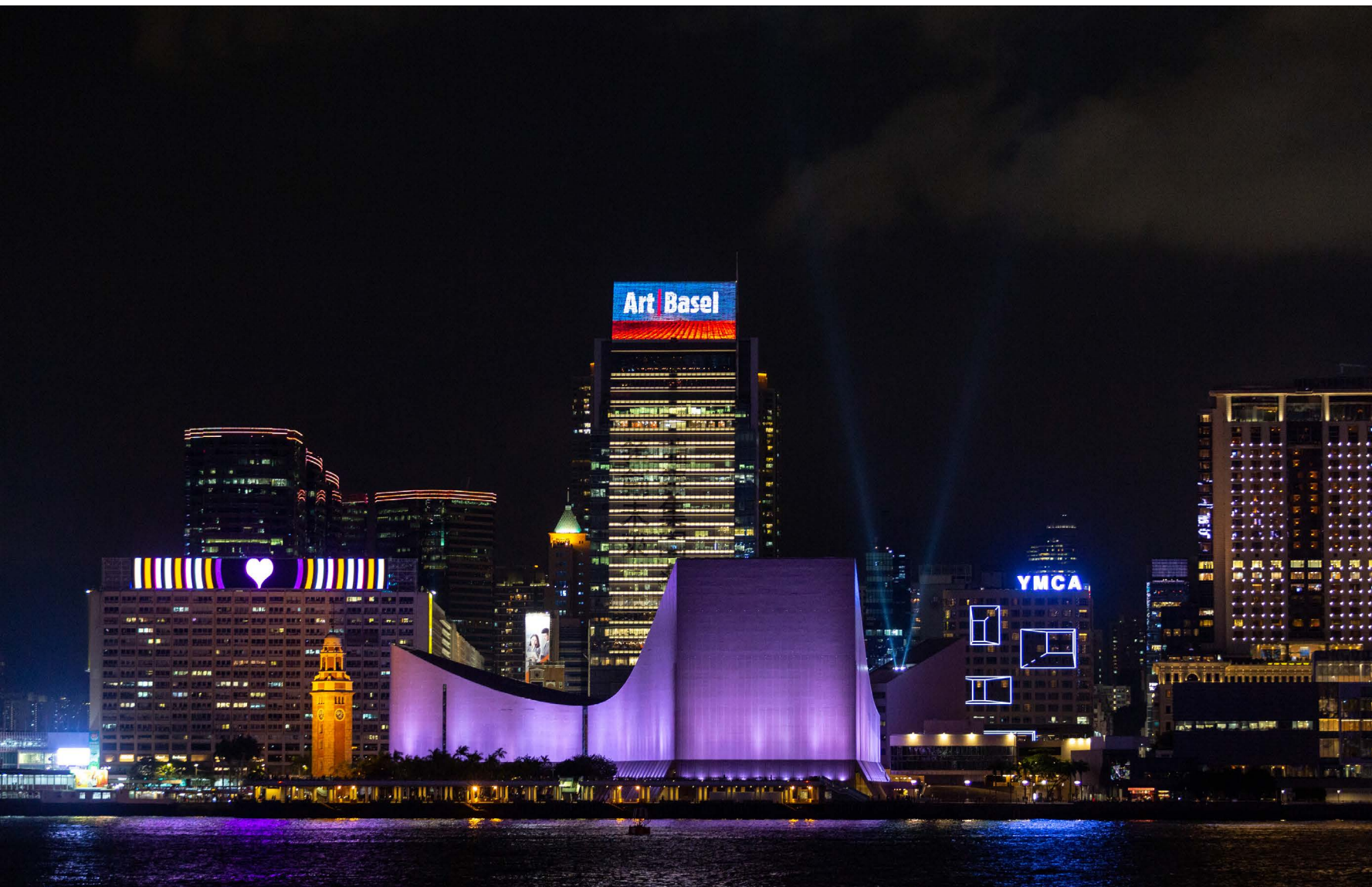
Egyévnyi bizonytalanság és online programok után idén újra valós térben rendezték meg az Art Basel Hong Kongot, Ázsia talán legjelentősebb művészeti, műkereskedelmi eseményét. A vásár ugyanakkor egy egészen más világban valósult meg, mint a legutóbbi, 2019-es fénykorában.¹ Egyrészt a pandémia rendezte át a vásárszervezés játékszabályait, másrészt ez volt az első alkalom, hogy az eseményt a nemzetbiztonsági törvény alatt álló Hongkongban szervezték meg.

Előbbi hatásai ismertebbek. Számos országban még szigorú korlátozások vannak életben például az utazásra vonatkozóan, illetve a hongkongi kormány intézkedései értelmében 21 napot karanténban kell töltenie a legtöbb országból odaérkezőknek. A pandémia tehát alapvetően a vásár méretének zsugorodásához vezetett: idén a kiállítók száma (104 galéria 23 országból) ugyanis mintegy feleakkora volt a 2019-es 250 feletti résztvevőhöz viszo-

nyítva. Míg korábban a Hong Kong Convention and Exhibition Center épületének két emeletét foglalta el a vásár, most a rendezvény csak egy emeleten terült el, a másik szinten pedig a konkurens, fiatalabb közönséget megcélzó Art Central és a Christie's Hong Kong tavaszi aukciós kiállítása osztozott. A galériák összetételét tekintve csak 30 körüli volt a régió kívüli szereplők száma. Az Art Baselnek amúgy is az a törekvése, hogy a hongkongi vásár erősen ázsiai, illetve csendes-óceáni fókuszú legyen. A résztvevők között ismert nyugati nevek is voltak, mint a Gagosian, a Pace vagy a Hauser & Wirth, ugyanakkor az ABHK hagyományosan fiatal és ázsiai galériákat előtérbe helyező Discoveries és Insights szektorai idén nagyobb hangsúlyt kaphattak.

Az ázsiai művészek közül kiemelendő, hogy a Gladstone Gallery a provokatív thai művész, Rirkrit Tiravanija Philip Guston által inspirált festményeit hozta el, míg

Art Basel Hong Kong
2021
Fotó: Art Basel
↓

az Arario Gallery az 1970-es évek koreai experimentális művészetébe engedett betekintést. A hongkongi székhelyű Hanart TZ standján Tobias Klein német alkotó mellett h0nh1m (eredeti nevén Chris Cheung) kapott helyet hangot, fényt, plasztikát és tintát kombináló meditatív videóival. A nyugati sztárművészek közül Maurizio Cattelan, aki a 2019-es Miami Beach-i vásáron a falra ragasztott banánnal lopta el a showt, ezúttal a BLM-mozgalomhoz kapcsolódó fekete színű és lövésnyomokkal „tarkított” amerikai zászlóját állította ki a Massimo De Carlo galéria képviseletében (*Night*, 2021).

A járvány miatti korlátozások hatását ellensúlyozandó számos innovatív digitális megoldás született, amelyek egy része a pandémia (feltételezett) megszűnését követően is megmaradhat, hiszen pozitív fogadtatásra lettek. A kiállítók közül 56 szatellit, úgynevezett szellemstandokkal volt jelen (érdekes módon több közeli országból részt vevő galéria sem vállalta az utat), azaz a vásár szervezői által betanított helyi munkaerő asszisztált a rendezvényen, a helyszínen tartózkodó érdeklődők pedig egy QR-kód segítségével vehették fel a kapcsolatot a galéria munkatársaival. Az otthon maradt VIP műgyűjtők pedig virtuális körbevezetést kérhettek a helyszínen jelen lévő asszisztensektől. A valós térben megrendezett eseményt kiegészítette az Art Basel Live nevű platform is, amelyen a standok virtuális megfelelője volt elérhető a vásárral egy időben. Az egyes OVR-okban (online viewing room) a kiállított alkotásokról több digitális reprodukció is rendelkezésre állt, sőt esetenként az alkotásokat kontextualizáló kisfilmeket, riportokat is feltöltöttek a galeristák. A platformon többek között podcastokat is közvetítettek, hogy minél előbbé tegyék a

vásárálményt. A beszámolók alapján a korábbiakhoz képest sokkal bensőségesebb hangulata volt a vásárnak, az időszakos beléptetési rendszernek és az alacsonyabb befogadóképességnek köszönhetően több idő maradt az emberi kapcsolatok építésére, a beszélgetésre galériák és gyűjtők között.

Hagyományosan az Art Basel idején az egész város művészetbe öltözik az Art Month keretében: minden múzeum és galéria erre az időszakra időzíti legfontosabb kiállításait azt kihasználva, hogy ilyenkor a nemzetközi művészeti elit idezarándokol, és egyszerre több nagyszabású kiállítást is végiglátogat. Az egykori rendőrfőkapitányság felújított épületében működő Tai Kwun Contemporary például egy kortárs csoportos tinte-művészeti kiállítást mutatott be (*Ink City*, 2021. április 23. – augusztus 1.), a Hong Kong Museum of Art tárlata pedig a közelmúlt helyi művészetének történeti narratívába helyezésére irányuló kísérlet kortárs reflexiókkal (*Art's New Horizons: Ways of Seeing Hong Kong Art in the 80's and 90's*, 2021. március 5. – 2022. április 24.). Idén az akadémiai szféra is csatlakozott a művészeti hónap-hoz. A Lignan University ázsiai műgyűjtéssel kapcsolatos konferenciát rendezett (*Then and Now: Collecting Art and Exhibiting Cultures in Asia*, 2021. május 20–21.), ahol többek között a régi kínai kollekciók, ázsiai biennálék, valamint a műgyűjtés mint diplomácia témái is megjelentek. Kifejezetten üdítő momentum volt, hogy olyan viták is felszínre kerültek, melyekben a nyugati kutatók nyugati ideák alapján értékelték a keleti művészetet – a keleti teoretikusok viszont szembesítették nyugati kollégáikat azzal, hogy túlzottan és elfogultan a saját szempontrendszerüket kérik számon a keleti ökoszisztémákon.

↑
A Gladstone Gallery
standja Rirkrit TIRAVANIJA
műveivel
Fotó: Art Basel

↑
Az Ora-Ora galéria
standja Zhang YANZI
maszksorozatával
Fotó: Art Basel

Másrészről az új nemzetbiztonsági törvény (mely a szeparatizmust, a felfogatást és a terrorizmust, valamint a más országokkal való összejátszást kriminalizálja – bár e fogalmak tágran értelmezhetők), úgy tűnik, az Art Basel esetében egyelőre még kevésbé érezteti hatását, hiszen egy svájci tulajdonú piaci ágensről van szó. Ugyanakkor mivel a rendelet a művészi kifejezés szabadságának korlátozását is magában foglalja, Hong Kong státusza Ázsia művészeti központjaként úgy tűnik, veszélybe került. (Érdeemes visszaemlékezni akár a 2018-as Sanghaji Biennáléra is, amely arról vált híressé, hogy hatvan külföldi projektből húszat visszaküldtek újragondolásra, némelyiket többször is. Amit kifogásoltak: mezítelen alakokat ábrázoló, vallásos tárgyú vagy politikailag elkötelezett munkák, amelyek a kínai rendszer kritikájaként értelmezhetők.) A törvény 2020. júniusi életbe lépésének hatására több művész is arról számolt be, hogy elhagyni tervezi a várost. Mások ugyanakkor arra utaltak, hogy a helyzet nemcsak öncenzúrát, hanem kreativitást is szülhet: az alkotókat arra készítheti, hogy még kifinomultabb módokon vegyenek fel művészi pozíciókat, fogalmazzák meg kódolt üzeneteiket. A magyar neoavantgárd „kettős beszéde” például referenciaként szolgálhat a jelenségre.

Az első, a nyugati sajtóban nagy port kavaráó eset, hogy a Herzog & de Meuron sztárepítész stúdió által tervezett és lassan tíz éve épülő M+ Museum ez év végére tervezett megnyitó kiállításáról úgy tűnik, visszavonták Ai Weiwei politikai témájú fotográfiáját, amelyen a mű-

vész kinyújtott középső ujjá látható a Tienanmen tér előtt (*Study of Perspective: Tian'anmen*, 1997). Az M+ egyébként a talán legjelentősebb kínai kortárs kollekció létrehozójának, Uli Sigg egykori svájci diplomatának adományára alapozta gyűjteményét, amely azóta Ázsia egyik legambiciózusabb múzeumi projektje. A Sigg Collection része a kérdéses Ai Weiwei-kép is, és a gyűjtemény több olyan politikailag megosztó alkotást tartalmaz, amelyek vélhetően nem felelnének meg az új törvény előírásainak – pedig az M+, a nagy reményekkel várt intézmény nyugatról szemlélve híd lehetne Ázsia és a világ között.

Összességében, az Art Basel Hong Kong 2021 több szempontból is tanulságos volt. Egyrészt gyakorlati példát mutatott arra, hogyan nézhetnek majd ki a (közel)jövőben a művészeti vásárok, hiszen az alkalmazott hibrid modell a teszten jól megfelelt. Másrészt az is kiderült, hogy a kínai/ázsiai műtárgypiac reziliens, mivel a standok többségének (teljes) kínálata elkelt már a preview napján. A fentiek tükrében ugyanakkor a művészeti világ már azt latolgatja, hogy vajon mi lesz Ázsia új műpiaci központja. A kérdésre irányuló spekulációk között gyakran felmerül például Szingapúr, Hong Kong régi riválisa, vagy Tajpej, újabban pedig a dél-koreai főváros is, miután a Frieze bejelentette, hogy megvetik a lábukat az országban, és 2022 szeptemberére várható a Frieze Seoul első felvonása.

1 Bagó Anna 2019-es cikkében olvashatunk erről bővebben. Bagó Anna: Nagyhalak az ázsiai piacon. Art Basel Hong Kong. *ujmuveszet.hu*, 2019. április 23.